

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 153/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 172/2013 a jeho rozsudkom z 11. septembra 2014 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 17/2015 a jeho rozsudkom z 2. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako podanú oneskorene.
2. Žiadosti [REDAKOVANÉ] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

Odôvodnenie :

I.

Vymedzenie napadnutých konaní a rozhodnutí a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 172/2013 a jeho rozsudkom z 11. septembra 2014 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 17/2015 a jeho rozsudkom z 2. júla 2015.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v rámci trestného konania vedeného proti jeho osobe pre zločin lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 188 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov požiadal o ustanovenie mu obhajcu v trestnom konaní z dôvodu povinnej obhajoby podľa bližšie sťažovateľom nešpecifikovaného ustanovenia § 37 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), avšak okresný súd jeho žiadosti nevyhovel, obhajcu mu neustanovil a za takéhoto stavu rozhodol v merite veci rozsudkom z 11. septembra 2014.

3. Rozhodnutie prvostupňového súdu sťažovateľ napadol odvolaním, v ktorom namietal tak skutočnosť, že v trestnom konaní „nemal advokáta na hlavnom pojednávaní“, ako aj nesprávnu právnu kvalifikáciu stíhaného skutku a s tým spojenú výšku jemu uloženého trestu odňatia slobody.

4. Krajský súd v rozsudku sp. zn. 2 To 17/2015 z 2. júla 2015, ktorým rozhodol o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa (a ďalších spoluobžalovaných), jeho

námietkam nevyhovel, preto sťažovateľ proti odvolaciemu rozhodnutiu podal 12. júla 2018 mimoriadny opravný prostriedok, v ktorom rovnako namietal porušenie práva na obhajobu z dôvodu neustanovenia mu obhajcu v trestnom konaní. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľa uznesením sp. zn. 4 Tdo 7/2019 z 24. septembra 2019 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol (t. j. bolo zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku). Dovolaciemu súdu sťažovateľ vytyka, že nepreskúmal správnosť konania súdov nižších stupňov a nevysporiadal sa s namietaným porušením jeho práva na obhajobu a práva na spravodlivý súdny proces.

5. Sťažovateľ sa v tejto veci 10. januára 2020 neúspešne obrátil ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy na ústavný súd, ktorou žiadal „*o prešetrenie celého... spisového materiálu*“.

6. Samotné spáchanie stíhaného trestného činu sťažovateľ popiera. Tvrdí, že jeho vina nebola preukázaná.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že okresný súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 172/2013 a jeho rozsudkom z 11. septembra 2014 v spojení s postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 17/2015 a jeho rozsudkom z 2. júla 2015 porušili základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru „*pre porušenie práva na nutnú obhajobu*“.

8. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu sťažovateľ navrhol zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Žiadal tiež rozhodnúť o priznaní mu finančného zadosťučinenia v sume 35 000 €, na zaplatení ktorého sa má okresný súd podieľať sumou 15 000 € a krajský súd sumou 20 000 €.

9. Napokon sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 172/2013 a rozsudkom z 11. septembra 2014, ako aj krajský súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 17/2015 a rozsudkom z 2. júla 2015 porušili jeho základné právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, a to tým, že napriek presvedčeniu sťažovateľa

o splnení zákonných podmienok povinnej obhajoby v trestnom konaní vedenom proti jeho osobe mu obhajca ustanovený nebol.

14. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

15. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

16. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

17. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

18. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným

prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Ústavný súd s prihliadnutím na § 56 zákona o ústavnom súde v prvom rade zisťoval, či prijatiu ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie nebráni existencia niektorého z dôvodov uvedených v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že ostatným orgánom verejnej moci konajúcim v trestnej veci sťažovateľa bol najvyšší súd, ktorý rozhodoval o jeho mimoriadnom opravnom prostriedku – dovolaní. Uznesenie, ktorým dovolací súd dovolanie sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, bolo vydané 24. septembra 2019 a toto malo byť sťažovateľovi, ako to sám uvádza, doručované 29. novembra 2019.

21. Od momentu doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 7/2019 z 24. septembra 2019 sťažovateľovi začala plynúť lehota dvoch mesiacov na podanie ústavnej sťažnosti (podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) pre namietané porušenie základných práv všeobecnými súdmi v predmetnom trestnom konaní, ustanovená v § 124 zákona o ústavnom súde. Ústavnú sťažnosť, doručenú ústavnému súdu 9. marca 2020, však sťažovateľ odovzdal príslušnému orgánu na prepravu 5. marca 2020. Je zrejmé, že tak urobil zjavne po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty, ktorá, ako to sám sťažovateľ tvrdí, skončila 29. januára 2020.

22. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, I. ÚS 203/2010). Jednou zo zákonných podmienok pre jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v zákonom ustanovenej lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

23. Ústavný súd už mnohokrát uviedol, že nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (obdobne pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

24. Aj keď sťažovateľ nijako nespochybňuje skončenie plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti 29. januára 2019, svoje presvedčenie o včasnom podaní tejto ústavnej sťažnosti obhajuje skutočnosťou, že sa na ústavný súd predošlou ústavnou sťažnosťou z 2. januára 2020, doručenou ústavnému súdu 10. januára 2020, obrátil včas.

25. Takúto interpretáciu príslušných právnych noriem však ústavný súd nemohol akceptovať.

26. O včas podanej ústavnej sťažnosti, t. j. o predošlej ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 10. januára 2020 ústavný súd už právoplatne rozhodol uznesením sp. zn. II. ÚS 50/2020 z 30. januára 2020, ktorým ju podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí. Vzhľadom na stav, v ktorom sa konanie o predošlej ústavnej sťažnosti nachádza (jeho právoplatné skončenie), nie je možné o aktuálnej ústavnej sťažnosti (doručenej ústavnému súdu 9. marca 2020) konať a rozhodovať ako o doplnení alebo rozšírení pôvodnej, včas podanej ústavnej sťažnosti a skončené konanie „obnoviť“ a pokračovať v ňom, ale je nevyhnutné na ňu nazerať ako na novú ústavnú sťažnosť, ktorú je potrebné posúdiť a rozhodnúť o nej v medziach platnej a účinnej právnej úpravy, a to v prvom rade z hľadiska splnenia všetkých zákonom vyžadovaných procesných podmienok na konanie o nej. A práve oneskorenosť jej podania bráni ústavnému súdu v jej ďalšom preskúmaní.

27. Ústavnému súdu preto neostávalo iné, iba ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene (bod 1 výroku rozhodnutia).

28. Pre úplnosť sa žiada pripomenúť, že v uznesení sp. zn. II. ÚS 50/2020 z 30. januára 2020 ústavný súd sťažovateľovi jasne ozrejmil aj to, prečo ho na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti nevyzýval. Dôvodom takého postupu bola skutočnosť, že by ju aj po potenciálnom odstránení jej nedostatkov musel odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci, keďže táto smerovala iba proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu. Navyše, v označenom uznesení ústavný súd konštatoval, že aj po relevantnom doplnení ústavnej sťažnosti by (i) vzhľadom na ústavné práva, ktoré boli sťažovateľom označené za porušené, (ii) vzhľadom na sťažovateľovu argumentáciu o porušení práva na obhajobu uvedenú v ústavnej sťažnosti a najmä (iii) na závery najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa a ich odôvodnenie nebolo možné uvažovať o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

29. Na týchto záveroch ústavného súdu obsiahnutých v uznesení z 30. januára 2020 sa podaním aktuálnej ústavnej sťažnosti nič nezmenilo, preto aj keby nebolo o tejto ústavnej sťažnosti rozhodnuté tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, táto nemá potenciál byť opodstatnenou.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

30. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

31. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k zisťovaniu, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, a (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

32. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená, nie je neprípustná ani zjavne neopodstatnená.

33. Vzhľadom na výsledok konania, keď ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto, že bola podaná oneskorene, je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

34. Pretože zjavne nebol splnený jeden z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 2 výroku rozhodnutia).

35. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu